

Michaelis Alberti Propempticon inaugurale de falso sensu medico naturae corporeae Hippocratico.

Contributors

Alberti, Michael, 1682-1757.

Publication/Creation

[Halle], [1718]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/dtn3sqx9>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

D. MICHAELIS ALBERTI,

DOTENTISS. REGIS PORUSSIÆ CONSILIARII AULICI,
MEDICINÆ PROFESSORIS PUBLICI ORDINARIII, PHILOS.
NATUR. EXTRAORD. REIPUBL. NORIBERG. PHYS.
ORDIN. ACADEM. NAT. CURIOS.

COLLEGÆ,

PROPEMPTICON INAUGURALE

DE

FALSO SENSU

MEDICO NATURÆ

**CORPOREÆ HIPPO-
CRATICO.**

D. MICHAELIS ALBERTI

INSTITUTIONE...
...
...
...
...

...
...
...

ALSO SENSI

EDICIO...
...

CORPORATION

GRATICO

Um ante præterlapsum tem-
pus peculiari programme In-
augurali ex *Hippocrate* & fidis atque
ingenuis illius sequacibus com-
monstraverim quod per *naturam*
non *corporeum*, sed *incorporeum*
principium agnoscendum sit, &
verum Sensum medicum naturæ incorporeæ Hippocraticum
commendaverim, ita placuit hac occasione de *Falso Sensu*
Medico Naturæ corporeæ Hippocratico paucis disserere, ut
pro meliori *Naturæ* intellectu ex ipsis *antiquitatis* rude-
ribus illucescat, quodnam subjectum aut prædicatum
hoc nomine *dignum* deprehendatur, aut *genuinas* functio-
nes, *naturæ* competentes, ritè & perite administrare vale-
at: Sed ne in hac consideratione in *vulgarem* labyrinthum
incidamus, præstat ante omnia *communes* acceptiones na-
turæ probè nosse & providè discernere, siquidem non
sufficit ad illas *obsoletas* auctoritates provocare, quod
hic hanc, alius aliam *qualitatem* per naturam intellexerit,
aut quod veteres satis sæpe de *natura corporis* tractave-

rint & differuerint, cum sane de *natura* tot *sensus* valeant, quot fere *capita* sunt; illud vero necessarium atque utile erit disquirere, an *generalis* quidam conspectus & conceptus de natura ab omni ferme tempore inveniri queat, & an peculiaris *prædicata* de natura, rationi & communi acceptioni *conformia*, occurrant: Etenim quem latet hodiernum, qui vel primis labris degustavit physicam scholasticam, quod per naturam variæ *qualitates corporeæ* intelligantur & declamentur? de eo vero vicissim quæstio movetur, an hic sit *verus* sensus, qui naturæ competit! neque etiam tyronem medicinæ subter fugere aut latere potest, quod *Hippocrates* passim de *natura corporis* verba faciat; illud potius in quæstione est, an hic sit *verus sensus medicus* naturæ Hippocratis? quem vero porro latet quam *abusiva*, impropria, contorta, coacta & cæca sæpe hæc naturæ acceptio & accusatio passim sit, ut *qui affectionem* alicujus subjecti aliter exprimere aut *effectum* in aliquo negotio aliter explicare, vel certas *conditiones* aliter denominare *nescit*, mox ad hoc *asylum* confugiat, & *naturam* hujus vel illius rei culpæ & significare soleat, ita ut fermè notio naturæ *communis juris* facta fuerit, & ens, natura, indoles, status &c. vulgaribus illis nominibus accenseri debeant, quibus interdum obscurum per æque obscurum indicatur: & hæc *simplicitas* in denominandis circumstantiis, non satis *manifestis*, per generales & communes ejusmodi notiones ab ipsa *antiquitate* promanavit, utpote quæ distincta, perspicua & sufficienti cognitione causarum atque nexuum destituta ad ejusmodi *generales* notiones confugit, adeo ut satis evidens *ignorantiæ* proles atque testimonium sit, quando veteres de *natura corporis* locuti sunt, quippe quæ appellatio ipsis nihil aliud fuit, quam certa, peculiaris, principalis, selecta aut generica & *obscura* neque satis cognita *qualitas* rei & corporis, uti hodiernum dici solet, es ist seine Art, seine Natur,

tur, seine Eigenschaft, seine Qualität, oder es hat eine besondere Beschaffenheit darmit. Siquidem vicissim veteribus in more positum fuit, quasi in *compendio* & uno nomine totum *complexum* alicujus rei & corporis cum singulis notabilibus circumstantiis, *naturæ* notione denotare, quem *antiquatum* morem posteritas indies adhuc imitatur: non quidem operæ pretium esse duco latius conquirere & recensere, quomodo veteres & præcipuè Hippocrates naturam applicaverint, ad partium & corporis qualitatem & quantitatem, ad partium imprimis sic dicta elementa, mixtionem, texturam, structuram, connexionem, figuram, numerum, magnitudinem, ut & ad varias earundem qualitates, & qualitatum rationes & modum essendi & existendi, siquidem passim de natura caloris, frigoris &c. & meditati & speculati sunt: utpote in qua naturæ appellatione & accusatione haud parci, quin rectius liberales fuerunt, quia *volubilis* hæc enunciatio *simplicitati* antiquitatis admodum conformis est: Quanquam vero passim venerabilis Senex naturæ corporis mentionem faciat, tamen assiduos lectores scriptorum Hippocraticorum minime latere potest, quanta discretione differat de natura corporis, & de illa altera natura, quæ usui *reali*, practico & exquisitè *medico* congruit, ita ut mox simplex contextus monstret, quod sensus naturæ *medicatricis* Hippocrati longe *nobilior* fuerit, quam sensus nude *physicus* sive consideratio naturæ *corporeæ* in medicina: unde etiam cum eximia emphasi *Libr. de arte* dicit: *si quis enim artis facultatem ad ea quæ artis non sunt, aut naturæ, ad ea, ad quæ minimè apta est, requirat, is istud non intelligit magis ad insaniam cum ignorantia conjunctam, quam ad imperitiam accedere.* Unde etiam minime ipse Hippocrates tanta *prædicata* de natura corporis sive *physica* proponit, quanta de natura *medica*, sive *medicatrice* commendat atque describit: quod si etiam interdum senex ille cognitionem naturæ corporis

approbaverit & commendaverit, tunc minime judican-
dum est quasi hanc præ illa, morborum *medicatrice* natu-
ra, ad usus *medicos* collaudaverit, cum nullibi eadem *elo-*
gia de *corporis* natura proferat, quæ de altera producit, ita
ut Hippocrati, medicorum Principi, *differentia* eximia
usitata sit, inter naturam, *sine medico* & arte, *medicatricem*
& *naturam corporis*, quæ *arte* indiget: quod vero natura illa
materialis, mere *physica* & corporea, sensui & usui *medico*
non subserviat, neque Hippocratis natura morborum
medicatrix existat, satis superque edocet, quod corpus
læssum se ipsum restituere, *curare*, reparare, corrigere & re-
dintegrare nequeat, aut quod natura corporis læsa & *cor-*
rupta, sibi ipsi consilium & *opem* ferre non possit; ubi fru-
straneum est illud refugium & in angustiis conquistum
asylum advertere & applicare, quod nihilominus, hæc ita
fiant, quia Deus ita voluerit fieri: in quo crasso & ab om-
ni ingenua Philosophia alieno errore hæret Sydenhamius
quando in *Operibus Medicis de morbis acutis Sect. II. cap. 2. ad*
finem de natura hunc conceptum profitetur: Ego enim quo-
ties naturam nomine toties *causarum naturalium* complexum
quendam significare volo; quæ quidem *causæ brutæ* licet, at-
que omni consilio destitutæ, non tamen *sine summo consilio* re-
guntur, dum suas quæque *operationes* edunt, suosque *effectus*
exequuntur: nimirum *supremum illud Numen*, *cujus vi pro-*
ducta sunt omnia, & a *cujus nutu dependent infinita sua sapien-*
tia sic disponit omnia, ut ad *opera destinata*, se certo quodam
ordine atque methodo accingant, neque frustra quicquam mo-
lita, neque nisi quod optimum est ac *toti rerum Fabricæ*, su-
isque privatis naturis maxime accommodum exequentia per-
inde atque automata non pro suo sed artificis consilio moventur:
ubi sane cum Theologo eximii nominis exclamare debeo:
Der liebe fromme Gott muß leider vielmahl der Bosheit und
Blindheit der Menschen Deck, Mantel und Lücken-Büsser seyn:
& licet Sydenhamius *operationes naturæ medicas* probè
&

& accurate observaverit & commendaverit, tamen in eo crasse aberravit, quod tam vulgarem & plebejum intellectum de natura prodat & tam celebres functiones, administrationes & directiones confuso modo *corporeis* affectionibus adsignet & in subsidium communis inscitiae, ad *vim, nutum & voluntatem* divini Numinis provocet: endemius hic & perpetuus error est, quando demum in extremis angustiis, dum rationales deductiones & connexiones deficiunt, voluntas Dei accusatur, quasi hic fons veritatis *tunc* patronus & *protector falsissimarum* talium speculationum esse debeat: absit a me longissime, ut Deum benignissimum, cui sempiternus imo æternus honor, laus, gloria & veneratio tribui debet, tantis *figmentis* & aliis ludicris opinionibus dehonestem. Neque etiam porro tam frivole & præcipitanter sentiendum est, quod *notio Naturæ* nudum quoddam refugium aut *asylum* constituat. Siquidem ipsa vox subinde verum *characterem* atque *officium* Naturæ denotat, ut adeo minime ut sonus otiosus aut in actu signato, sed in actu exercito accipi debeat, & subinde natura id ipsum sit, quod per vocem Naturæ indicatur, videlicet *principium generationis & conservationis*, quippe qui sensus haud præjudiciosus, vanus aut sterilis sed *realis* est: ob id potius infero, quod Hippocrates, dum de *natura corporis* aut natura corporea loquitur, sensu *improprio*, abusivo & *imperfecto* nomine naturæ utatur, utpote quæ non est *morborum medicatrix*, dum facultates & qualitates corporis læsæ aut corpus læsum non mederi, vel læsionem emendare & curare potest: unde rectius assero, quod dum Hippocrates de *Natura* juxta medicum sensum loquitur, longe aliam imo digniorem causam intelligat, quam crudum, crassum *corpus*, ejusdemque affectiones: quod vero ipse Senex non magis perspicue indicaverit, quænam illa natura sit, id condonandum est implicationi antiquitatis, dum sententiæ de natura in diversas partes abierunt: interea illud satis aperte cognosci potest, quod

quod e diversis effectibus Hippocrates agnoverit & obser-
vaverit, naturam corporis non esse naturam morborum & me-
dico sensui accommodatam: & quis tantas potestates facile
naturæ corporeæ adscribere poterit, quales in exquisitis
morborum curationibus indies advertuntur, hinc ars famu-
latur naturæ, & natura monstrat vias atque methodos, quas
ars imitari debet, imo ars ex sua potestate & quidem citra
naturæ concursum non nisi crassissimos actus & effectus
committit, uti aperte Galenus de Constit. art. c. 12. profitetur:
*Natura enim & Medicus eorum quæ corpori boni causa sunt
auctores existunt: sunt tamen alia naturæ alia medicis negata
& concessa: naturæ quidem impossibile est ita os confractum,
ut ejus partes à nativa sede aberrent membrumque distortum
sit corrigere & confirmare, quod medicis possibile est: quem-
admodum & luxatum medicus reponere potest, natura non pot-
est: contra cavum ulcus carne replere natura potest; medi-
cus non potest, sicut ex semicoctis aut crudis aliquid concoquere:
sed in his medicus naturæ famulatur.* Et cum singulæ illæ
apparentes demonstrationes, quæ naturam corpoream
evincere debent, nullo modo cohereant, aut sinceræ & fide
dignæ, sed valde contortæ & coactæ sint, ita minime inge-
nuum Senem culpæ volo, quasi ob defectum sufficientis
cognitionis maxime physicæ præter naturam corpoream,
aliam sapientem & prudentem naturam agnoverit, & ac-
cusaverit, utpote qui effectus, naturæ sapienti competen-
tes, non nisi naturæ corporeæ tribui debeant: ast cum fun-
damentum hujus asserti infirmum existat & ante citata Sy-
denhamii opinio de natura supposititia sit & innumeris ob-
jectionibus solidis obnoxia, ita constanter assero, quod
natura corporeæ Hippocratis, non illa sit, quæ medico sen-
sui quadrat: Etenim ordines illi, successus, decursus, effe-
ctus & eventus, quot quot in actu, corpus conservante or-
dinario æque ac extraordinario conspiciuntur, minimè a
necessitate quadam physica pendent, sed altiori directorio in-
digent: unde si quis venenum hauserit, tunc apparatus illi

extremè impetuosi emetici & cathartici neque à veneno neque à structura corporis pendent, sed illam salubritatem involvunt, quo perniciosum venenum sine ulla mora cum strenua & præcipiti activitate rejiciatur & è corpore exterminetur, & licet in tali *extrema necessitate* actus & effectus quidam coincidant, qui *proxime* cum tali salutari eventu haud cohærent, tamen propterea iidem non *irracionales* aut absolute confusi & tumultuarii sunt, licet *irregulares* & sub tanta angustia vagi sint: quo spectat parallelum exemplum, quod indies in *moralibus* negotiis occurrit, quando quisquam in *extremo* gradu commotionis patheticæ constitutus est, quomodo haud singulæ operationes *proxime* cum *scopo* conveniant, licet *generice* cum eodem cohæreant &c. &c. ex quibus brevi tantum prælibatione demonstro quod I) Hippocrates in agnitione naturæ alio quam *Physico* sensu accipiendæ, haud ignarus fuerit, quod II) natura sensui *medico* accommodata, longe *dignior* sit, & quod III) natura *corporea* non respondeat vero sensui *medico Hippocratico*. Et quanquam numerosas hujus considerationis demonstrationes proferre queam, tamen spatium & occasio hac vice plura non admittunt: Placuit hæc pauca præmittere & prælibare, dum propositum est describere & publice commendare honestam profapiam, modestam indolem & laudabiles profectus

DNI. LUDOVICI JULII JAQVEMIN,

MEDICINÆ CANDIDATI DIGNISSIMI.

Natus hic est Brunsvigæ A. 1692. d. 22. Februarii. Patre Viro Amplissimo *Dn. Petro Jaquemini*, Gallo ob religionem profugo, & Matre Honesta & virtutibus clara *Sybilla Catharina Dunckers Zellensi*: ab hisce suis laudatis parentibus in omnibus bonis moribus educatus, quamprimum anni idonei accreverunt sincera cura Zellas missus est, quo in principiis fidei & studiorum honestorum rudimentis instrueretur, ubi etiam per lingu-

):():(

las

las Classes industriam suam admodum comprobavit donec A. 1706. eo usque profectus illius maturuere ut Primæ Classis discipulis annumeratus fuerit Rectore Viro Præcellentissimo *Dn. M. Delio* & Con-Rectore Viro Præclarissimo *Dno. Overbeckio*, quo tempore charissimi sui Patruelis *Dni. Gaudon* Summe beati Principis DOMINI GEORGII GVILIELMI Ducis Brunsvic. & Luneb. Sereniss. Capellæ Magistri hospitio & Favore usus est: postea in Patriam revocatus & in Gymnasium Martineum receptus sub laudabili industria Rectoris tunc temporis meritissimi *Dni. Gebhardi* (cujus ædibus etiam usus fuerat) & Con-Rectoris *Dni. Pohlmanni* studia sua continuavit:

Tandem An. 1709. Academiam Grœningensem adiit & d. 16. Septembr. studiosorum numero associatus est, Rectore t. t. Magnifico *Dno. Alex. Arnoldo Pugenstechero* Jcto: mox vero apud Excell. *Dn. Rossal* Philos. Prof. varia Collegia Philosophica sedulo frequentavit: deinde etiam studio Theologico operam dedit, & manucente Summe Rev. *Dno. Hulsio* S. S. Theol. D. & Prof. Prim. explicationem Comp. Theol. Joh. à Marck audivit. A. 1710. Fridericianam nostram accessit & d. 25. Maji sub Generoso & Consultissimo *Dno. de Boden* t. t. Magnifico Rectore in album studiosorum translatus est: postea Consult. *Dn. Gundlingii* & *Dn. D. Rudigeri* Collegia Philosophica, Excellent. *Dn. Wolffii* Collegia Mathematica & Physica cum singulari industria visitavit: In Theologicis & orientalibus linguis privatissima informatione *Dni. M. Wurtzleri* usus & proinde aliquoties hic loci in Ecclesia Gallica publicas sacras orationes sive conciones habuit. Ob sanitatis & præcipue pectoris imbecillitatem sacrum hoc studium permutavit cum Medico & A. 1711. Jenam se contulit, ubi d. 28. Octobr. Rectore Magnif. *Dn. Stevogtio* Medico in numerum studiosorum receptus fuit: in qua celebri Academia Philosophica

phica studia continuavit, sub^m manu ductione Virorum
Excell. & Clariss. Dnrum. *Syrbii, Gerhardi & Stollii*; in Ma-
thematicis vero Physicis & Geographicis *B. Hambergeri*
& *Ehrenbergeri* introductione usus est. In historicis Ex-
cell. Dn. *Struvii* fidelitatem expertus, & notitiam statuum
Imperii nostri Romano-Germanici ad ductum Celeb.
Cocceji hausit à Doctiss. Dno. *Riccardo* Bibliothecæ Præ-
fecto. In Medico foro eximie celebrat Patrocinium &
dexteritatem Illustris Dni. *Wedelii Senioris*, quem in Ma-
teriam medicam, compositionem formularum, simplici-
um Notitiam & Politicam Medicam indefesse legentem,
cum multa voluptate & industria audivit: Deinde Excell.
Dn. *D. Stegvoiti* dexteritate in Anatomicis, Chirurgicis
& Botanicis fructus est, quem tria cadavera feminei &
unum masculini sexus exactè & publicè dissectantem vi-
dit: porro Exc. D. D. *Wedelii junioris* Favorem collaudat,
cujus convictorio & hospitio usus eundemque Institu-
tiones Medicas, Physiologiam, Pathologiam, chymiam,
compositionem formularum, methodum medendi ad
Walæi mentem & Semilogiam dextre & solide docentem
& in anatomia cadaveris masculini publica occupatum
sedulo adiit: Non minus adhuc varia collegia & totum
cursum medicum; multo fervore & laudabili industria
pertractavit, ducibus Viris Excellentissimis Dn. *D. Fickio,*
Teichmeyero & Hilschero: Quibus Collegiis singulis fe-
liciter finitis denique Collegium in *B. Struvii* Jurispru-
dentiam præeunte prælaudato D. D. F. G. *Struvio B.*
authoris dignissimo filio, ut & in eundem authorem
commentantem *D. D. Progemannum* frequentavit: deni-
que anno præterito denuo Mense Majo nostram Acade-
miam petiit, & Excellentissimi Dn. *D. Hoffmanni*, Colle-
gæ Honoratissimi, Lectiones privatas in Therapiam Fe-
brium & Anatomiam publicam indefesse visitavit: cujus
Favorem & fidelitatem etiam publice cum multa vene-
ratione conficitur: nec non iterata solertia Excellen-

tissimi *D. Wolffii* Collegia Mathematica frequentavit: Me-
etiam privatissimo studio & labore in universam Praxin
Medicam commentantem audivit. Præter singulam hanc
eximiam & laude omnino dignam solertiam, Linguas,
Gallicam, Italicam, & Anglicam, nec non alia honesta
exercitia & Musicam excoluit. Posteaquam itaque hoc
studium feliciter percurrit, & in qualibet scientia maxi-
me vero Medica, egregios Profectus nactus est, secum con-
stituit in nostra Academia summos artis honores petere:
ob id non modo Facultati nostræ sese singulari sua capaci-
tate, eruditione & modestia probavit, sed & in consuetis
examinibus talem exhibuit, qualem nobis ex hæcenus
commemorata solertia promissimus, & quem tantis hono-
ribus maxime dignum declaramus: Ultimum est quo In-
augurali Specimine *Curam per Expectationem* publica re-
sponsione & disputatione defendat, id quod b. c. d. proxi-
mo d. XXVIII. Maji fiet: Ad quem actum Solennem Ma-
gnificum Academiæ ProRectorem, Illustrissimos, Illustres,
Summe Reverendos, Excellentissimos, Consultissimos,
Amplissimos, Clarissimos, Spectatissimosque Patronos,
Proceres, Hospites, Fautores & Cultores officiosissime &
humanissime invito. P. P. Halæ Magdeb. d. XXVII.
Maji. A. O. R. MD. CC. XVIII.

